

Tjeckisk regeringskris ställer till det för EU-byråkratin

Den 24 mars föll den tjeckiska borgerliga regeringen, som bestod av en koalition av det civildemokratiska partiet (ODS), kristdemokrater (KDU-CSL) och de Gröna (SZ). Det socialdemokratiska partiet (CSSD) och Böhmen och Mährens kommunistparti (KSCM) hade lagt ett förslag till misstroendeomröstning i underhuset i protest mot regeringens krispolitik. Två ledamöter från ODS och två gröna ledamöter röstade med oppositionen, varför regeringen föll med siffrorna 101-96.

Regeringskrisen kom olägligt för den EU-anpasslige premiärministern Mirek Topolánek (ODS) halvvägs under det europeiska ordförandeskapet. I stort sett alla bedömare är överens om att den EU-kritiske tjeckiske presidenten Vaclav Klaus från samma parti som Topolánek har stärkt sin ställning, och det spekuleras till och med att Klaus agerat i bakgrunden för att fälla regeringen. Det är allmänt känt att Klaus har goda kontakter med det irländska EU-kritiska partiet Libertas, som ombildats till ett europaparti inför EU-parlamentsvalet i juni. De båda ODS-ledamöterna som fällde regeringen, Vlastimil Tlustý och Jan Schwiček, har båda antytt att de funderar på att kandidera för Libertas i parlamentsvalet.

För EU och EU-kommissionen kom regeringskrisen som en obehaglig överraskning. EU-kommissionens ordförande Barroso har med ett hotfullt språkbruk sagt att han förväntar sig att det tjeckiska senaten går vidare med att ratificera Lissabonfördraget och hänvisar till tjeckiska regeringens utfästelse om ett ja redan när Lissabonfördraget signerades av

EU:s regeringschefer. I den engelskspråkiga affärstidningen Czech Business Weekly skriver Pavel Páral att det socialdemokratiska partiets ledare Jiri Paroubek "kommer att få förklara för sina europeiska samarbetspartner varför han i praktiken har motverkat ett godkännande av Lissabonfördraget". Och statsvetaren Jiri Pehe skriver i samma affärstidning: "Om regeringskrisen leder till att Lissabonfördraget inte godkänns kommer vi att minnas 24 mars 2009. Medan EU:s hårda kärna kan stå ut med omröstningen, så påbörjar tjeckerna snabbt en pilgrimsfärd mot EU:s utkanter. Och där, som vi alla vet, finns Ryssland".

I februari röstade parlamentet (underhuset) ja till fördraget med 125 röster. Det krävdes 120 röster av de 200 för ett godkännande. Precis som i Sverige röstade socialdemokraterna (71 ledamöter) för Lissabonfördraget, medan hälften av ODS ledamöter och CSSD:s ledamöter röstade emot. För att fördraget ska godkännas krävs dessutom överhuset (senaten) och som sista instans president bifaller fördraget. Senaten förväntades behandla fördraget i april, men med regeringskrisen är det osäker när det kommer upp till behandling.

Det råder en viss förvirring varför socialdemokraterna överhuvudtaget valde en misstroendeomröstning. Precis som i Sverige utgör partiet ingen effektiv opposition, och Pavel Páral skriver att oppositionen inte har presenterat ett trovärdigt alternativ till regeringspolitiken. Det andra oppositionspartiet Böhmens och Mährens kommunistparti (KSCM) kan dock gynnas av den oklara situationen. Partiet har 26 ledamöter i parlamentet och 6 av 24 tjeckiska ledamöter i EU:s parlament.

KSCM:s internationelle sekreterare

Hassan Charfo säger att partiet bestämt är emot Lissabonfördraget. Inga av de övriga partierna hade i sina program att det tjeckiska folket skulle få rösta om Lissabonfördraget.

– Partiets motstånd mot Lissabonfördraget fortsätter, därför att fördraget leder oss in i en militarisering av internationella konflikter, till en uppbindning med USA och dess äventyrliga politik världen över och det öppnar upp vägen för en konstitutionalisering av fria marknader och nyliberal politik, och som en följd av detta kraftigt försämrade sociala förhållanden för EU-medborgarna. Dessutom påverkar och begränsar fördraget markant den tjeckiska statens suveränitet, berättar Hassan Charfo.

Efter regeringskrisen har socialdemokraterna gått något framåt i opinionsundersökningarna. Detta kan innebära en fara för att Lissabonfördraget till slut ändå ratificeras, men Hassan Charfo har samtidigt stor tillförsikt till att senaten kommer att kunna fälla fördraget, när det i en osäker framtid kommer upp till prövning.

Kommunistpartiet var också motståndare till att Tjeckien blev medlem i EU 2004. Partiet varnade för EU:s alla direktiv och kvoter skulle drabba Tjeckien. Charfo menar att varningarna varit befogade och exemplifierar med att efter EU-inträdet tvingades Tjeckien betala böter för att ha överskridit föreskriven mjölkkvot samt att 40 timmars arbetsvecka nu med EU:s arbetstidsdirektiv är på väg att raseras.

– Före EU-inträdet sade EU-anhängarna att levnadsstandard och fackförningarnas påverkansmöjligheter skulle öka. Men det är det motsatta som har inträffat, berättar Hassan Charfo.

Wallström får jättepension

När Margot Wallström slutar som EU-kommissionär i höst har hon rätt till en av de största pensionerna bland kommissionärerna.

Enligt den brittiska EU-kritiska organisationen Open Europe kan Wallström kvittera ut 1,8 miljoner pund – cirka 21 miljoner kronor. Sveriges Television uppger att det rör sig om ett avgångsvederlag på fem miljoner kronor kombinerat med 1,2 miljoner per år från att hon fyllt 65 år.

Wallströms jättepension – nära dubbelt så stor som den för EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso – kommer sig av hennes långa tjänstetid inom kommissionen.

Lågt valdeltagande att vänta

Hälften av svenskarna tänker gå och rösta vid EU-parlamentsvalet den 7 juni. En fjärdedel säger att de inte ska rösta och en fjärdedel vet inte. Det visar statistik från SCB.

Enligt SCB säger 49,3 procent av svenskarna att de ska rösta i 2009 års EU-parlamentsval. 26,8 procent har bestämt sig för att inte rösta och 23,9 procent vet inte om de ska lämna sin röst. Valdeltagandet vid valen till EU-parlamentet har minskat stadigt sedan de första valen hölls år 1979. Valdeltagandet har legat på ungefär 40 procent vid samtliga svenska val till EU-parlamentet. Prognosen inför årets val tyder på fortsatt lågt valdeltagande.

Tjeckien får ny premiärminister

Jan Fischer, chef för tjeckiska motsvarigheten till SCB, blir ny premiärminister i Tjeckien efter en överenskommelse mellan den avgående borgerliga regeringen och socialdemokraterna i Tjeckien.

Den nya teknokratiska regeringen tillträder den 9 maj och ska sitta till nyalet den 9-10 oktober.

– Han är en person med brett stöd och vi hade inga problem med att komma överens om honom, sade den avgående premiärministern Mirek Topolánek.

Övriga ministrar ska utses av den sittande regeringen och socialdemokraterna tillsammans, men den ska inte få

några uppgifter utöver att slutföra ordförandeskapet och förbereda budgeten för 2010, enligt Topolánek. Jan Fischer är 58 år och har varit chef för tjeckiska SCB sedan 2003. 1980-1989 var han medlem i det tjeckiska kommunistpartiet.

Isländskt nej till EU-medlemskap

Islänningarna säger nej till att gå med i EU. 45,5 procent av landets befolkning vill inte att Island ska gå med i den europeiska unionen. Ja till att gå med i EU säger 39,7 procent av islänningarna, medan 14,8 procent är osäkra. Nej-sidans starkaste argument för att inte gå med i EU har länge varit att Island i och med en anslutning riskerar att förlora kontrollen över landets fiskevatten. Jasidans argument handlar om behovet att få lägre räntor och en stabilare valuta.

En av fem utan jobb i Spanien

Spaniens arbetslöshet beräknas bli 19,4 procent 2010 efter en uppgång från 17,1 procent i år, enligt en ny prognos från landets centralbank.

Spaniens bruttonationalprodukt väntas samtidigt krympa med 3 procent i år och 1 procent 2010. Prognosen är betydligt dystrare än den som Spaniens regering lade fram i januari, enligt vilken BNP krymper med 1,6 procent i år för att växa med 1,2 procent 2010. För att möta utmaningarna med "ny kraft" bytte Spaniens premiärminister José Luis Rodríguez Zapatero ut sex av sina ministrar. Den hittillsvarande ministern för offentliga sektorn, Elena Salgado, tar över som finansminister efter den 66-årige veteranpolitikern Pedro Solbes, som också varit EU-kommissionär.

Wallström föreslår sämre insyn i EU

EU-parlamentet är kritiskt till förslaget om nya regler för öppenhet inom unionen.

Bakgrunden är att EU-kommissionen, med Margot Wallström som företrädare, har föreslagit förändringar i den förordning som reglerar allmänhetens tillgångar till handlingar inom EU:s

institutioner. Förslaget innebär bland annat att hela kategorier av dokument ska undantas från offentlighet, till exempel när det handlar om konkurrens och statsstöd.

EU-parlamentet, som måste ge klartecken till de nya reglerna, har invändningar. I sin första behandling av frågan ändrade parlamentet kommissionens förslag på 116 punkter. Men parlamentet tog inte slutlig ställning till förslaget, och syftet med den manövern var att få fram nya förhandlingar med kommissionen, enligt Michael Cashman, brittisk socialdemokrat, som är ansvarig för frågan i parlamentet. – Inget hindrar att kommissionen ändrar sitt förslag när som helst, förutom kanske politisk ovilja, sade Cashman i debatten.

Irlands ekonomiska kris fördjupas

Irlands ekonomi står inför en djup svacka. Priserna faller, arbetslösheten är på väg upp över 14 procent och budgetunderskottet har vuxit till nästan 13 procent av landets BNP, enligt landets centralbank.

Skär ned och försök undvika skattehöjningar. Det är centralbankens rekommendation inför den krisbudget som Irlands regering håller på att utarbeta. Underskottet är det största i hela EU och kan jämföras med taket i EU:s stabiliseringspakt på 3 procent av BNP i underskott.

Krisen slår inte minst mot bostadsbygget, som väntas rasa med två tredjedelar i år.

Bakåt för brittiska Labour

Storbritanniens regerande Labourparti går kraftigt bakåt i de senaste opinionsmätningarna.

I en mätning som publiceras i tidningen Independent backar premiärminister Gordon Browns parti med sju procentenheter till 25 procent. De konservativa får i denna mätning stöd av 41 procent av väljarna.

I en annan mätning, i Sunday Times, får Labour 32 procent mot 44 för de konservativa.

Premiärministern måste utlysa val senast under 2010.

NYHETER OM EU UTGES MÅNATLIGEN AV FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU. ANSVARIG UTGIVARE: EVA-BRITT SVENSSON.

REDAKTÖR: GÖSTA TORSTENSSON. ADRESS: RONDVÄGEN 312, 142 41 SKOGÅS. TFN: 08-771 43 79. E-POST:

GOSTA.TORSTENSSON@NEJTILLEU.SE. PRENUMERATION: ENSKILDA 60 KR/12 NR. ORGANISATIONER M.M. 120 KR/12 NR.

DISTRIBUTION: FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU, PÖLGATAN 5, 414 60 GÖTEBORG. TFN. 031-701 01 77. E-POST: KANSLI@NEJTILLEU.SE.